

Gezamenlijke mededeling van de energieregulatoren CREG, CWaPE en VREG

Liberalisering van de gasmarkt op distributieniveau

Inleiding

De snelle liberalisering van de gasmarkt op distributieniveau confronteerde de verschillende marktpartijen (netbeheerders, shippers, leveranciers, meetbedrijven, klanten...) met een groot aantal nieuwe uitdagingen. De vervoersonderneming en de distributienetbeheerders werden ertoe verplicht op korte tijd enorme inspanningen te leveren en dit in eerste instantie op operationeel vlak.

De liberalisering van de gasmarkt op distributieniveau valt of staat met een doordacht uitgebouwd operationeel systeem waarbij informatiedoorstroming, de zorg voor het netevenwicht op het vervoersnet en de correcte toewijzing van aardgas aan de verschillende marktpartijen van cruciaal belang zijn.

Sinds de start van de liberalisering werden intussen een groot aantal belangrijke verwezenlijkingen gerealiseerd. Zo werden in Vlaanderen en Wallonië, in overleg met de marktpartijen, de technische reglementen opgesteld en goedgekeurd door de betrokken regulatoren. Door de vervoersonderneming en de distributienetbeheerders werden, in uitvoering van de regelgeving, grote inspanningen geleverd om de procedures betreffende informatiedoorstroming (toegangsregisters, meetgegevens,...) vast te leggen samen met de daaraan gekoppelde noodzakelijke investeringen in IT en meetapparatuur bij eindafnemers.

De 4 regulatoren op de Belgische Elektriciteit- en Gasmarkt (CREG, CWaPE en VREG) hebben binnen de werkgroep gasvervoer/gasdistributie het liberaliseringsproces geëvalueerd en een stand van zaken opgemaakt.

De hierna opgesomde aandachtspunten vatten de nog hangende problemen betreffende de liberalisering van de gasmarkt op distributieniveau kort samen.

Aandachtspunten mbt informatiebeheer en toewijzing van aardgas

- ◆ Afsluiten van samenwerkingsovereenkomsten tussen de NV FLUXYS en de Distributienetbeheerders.

Een aantal belangrijke afspraken en regels worden vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomsten af te sluiten tussen de NV FLUXYS en de

verschillende distributienetbeheerders (hierna DNBs). Dit in overeenstemming met artikel 1.1.1 van Deel VI van het Technisch Reglement VREG (Samenwerkingscode) en artikel 183 van het Technisch Reglement CWaPE (Titre VI – Code de collaboration). Het betreft onder meer afspraken en regels betreffende de communicatie van verbruik- en allocatiegegevens.

Tot op heden zijn er nog geen samenwerkingsovereenkomsten afgesloten.

◆ Afspraken i.v.m. lead-DNBs.

De verantwoordelijkheid van de lead-DNB is volgens de technische reglementen o.m. het doorsturen van allocatiegegevens m.b.t. netoverschrijdende geaggregeerde ontvangstations (GOS). Het is in dit verband nuttig te weten dat sommige GOSsen meerdere distributienetten bevoorraden, in sommige gevallen zelfs distributienetten behorend tot verschillende gewesten. De lead-DNB zal voor deze GOS de gegevens bij de verschillende DNBs actief op deze GOS verzamelen en na controle doorsturen. Volgens de technische reglementen beperkt deze taak zich tot het verzamelen en na controle doorsturen van de allocatiegegevens. Er moet worden overwogen om als overgangsmaatregel de taak van de lead-DNB uit te breiden tot het verzamelen en controleren van alle informatie mbt tot de netoverschrijdende GOS, waaronder dus eveneens de toegangsregisters.

Tot op heden zijn er nog geen lead-DNBs aangeduid. Momenteel neemt de NV FLUXYS de taak van lead-DNB over van de DNBs, in die zin dat de NV FLUXYS voor elke GOS de allocatiegegevens en de toegangsregisters van de verschillende DNBs aggregeert. Op langere termijn lijkt het aangewezen de toegangsregisters via een centrale databank te beheren. In afwachting daarvan is het noodzakelijk voor wat betreft de netoverschrijdende GOSsen een lead-DNB aan te duiden.

◆ Afspraken over de frequentie en de wijze waarop toegangsregisters worden overgemaakt door de DNBs aan de NV FLUXYS, de leveranciers en de vervoersnetgebruikers.

De vigerende versie van het communicatieprotocol UMIG (versie 3.03) voorziet een tweewekelijks overmaken van de toegangsregisters, op dinsdag en vrijdag, telkens voor de 4 daarop volgende dagen (woensdag-zaterdag en zaterdag-dinsdag).

Een meerderheid van DNBs sturen de toegangsregisters echter maandelijks op. De vraag wordt gesteld of een frequentie van twee actualisaties per week wenselijk is. Een lagere frequentie laat betere controle van de toegangsregisters toe. De toegangsregisters die momenteel worden doorgestuurd worden nog geplaagd door “historische vervuiling” en het zal tijd vergen om deze registers te corrigeren.

Tevens moet voor een correct verloop van de nominatieprocedures de informatiedoorstroming richting vervoersnetgebruikers worden bijgestuurd. In dit verband moeten er mbt de vertrouwelijke behandeling van gegevens, afspraken worden gemaakt tussen de distributienetbeheerders en de vervoersonderneming. Het is nuttig te melden dat in dit verband een aanpassing van de technische reglementen wordt overwogen.

◆ Installatie van de nodige IT en meetsystemen

Het opstellen, verwerken en doorsturen van toegangsregisters, meetresultaten en allocatiegegevens moet voor wat betreft een beperkt aantal DNBs verder op punt worden gesteld. Een aantal daartoe in aanmerking komende eindafnemers moeten nog worden voorzien van telegelezen meetapparatuur die het mogelijk maakt meetgegevens op uurbasis door te sturen.

◆ Toewijzing van aardgas op de GOSsen aan de vervoersnetgebruikers op basis van de infeedgegevens en de verbruiksprofielen.

De NV FLUXYS voert momenteel de operationele allocatie van aardgas voor wat betreft het netevenwicht (H+1) uit op basis van de infeedgegevens en een aantal afspraken tussen de vervoersnetgebruikers. Voor elke GOS waar meerdere vervoersnetgebruikers actief zijn en waar er geen onderlinge afspraken tussen de verschillende vervoersnetgebruikers gemaakt werden, wijst de NV FLUXYS het aardgas toe gebruik makend van een allocatieregule pro-rata de gereserveerde vervoerscapaciteit.

Het gebruik van tijdelijke operationele allocatieregels heeft negatieve effecten voor de betrokken vervoersnetgebruikers en leveranciers. Ze worden geconfronteerd met significante verschillen tussen operationele allocatie en maandelijkse allocatie en bijgevolg met significante maandelijkse afrekeningen. Bovendien is het een drempel voor nieuwkomers op de markt.

Bij het opstellen van de allocatieregels moet rekening worden gehouden met het feit dat er (tijdelijk) in Wallonië en Brussel naast vrije klanten ook captieve klanten via een zelfde GOS worden bevoorrad. Enkele Vlaamse GOSsen bevoorraden bovendien (captieve) klanten uit het Waalse en /of Brusselse gewest. De vier betrokken GOSsen zijn: GOS Gaselwest West, GOS Iverlek Dilbeek, GOS Simogel Mouscron en GOS Sibelga Brussel. De aanduiding van een Lead-DNB (cfr.supra) is in deze van zeer groot belang.

De DNBs in Wallonië en Brussel moeten tevens de nodige afspraken maken betreffende het gebruik van verbruiksprofielen voor de captieve markt. Verder is het aangewezen de operationele allocatie van aardgas op basis van infeedgegevens en verbruiksprofielen zo snel mogelijk in werking te stellen.

◆ Maandelijkse toewijzing van aardgas door de DNBs.

Voor wat betreft de maandelijkse allocatie van aardgas blijkt uit contacten met de marktpartijen dat het streefdoel om de allocatieberekening tegen M+20 dagen te laten uitvoeren door de DNBs niet onmiddellijk haalbaar is en in een eerste fase wellicht M+40 dagen of meer zal worden. Uit de contacten met de vervoersnetgebruikers en uit reacties van de leveranciers blijkt dat deze geen bezwaar hebben met een latere bekendmaking van **correcte en stabiele** allocatieresultaten. De regionale regulatoren delen bij deze mee dat ze, mits gemotiveerde vraag, een wijziging van het Technisch Reglement in deze zin kunnen goedkeuren.

De DNBs produceren maandelijkse allocatieberekeningen. Verschillen tussen operationele en maandelijkse allocatieberekeningen zullen er altijd zijn o.a. als gevolg van het validatieproces van de meetgegevens.

Oorzaak van de tot op heden vrij grote afwijkingen tussen allocatiegegevens door de NV FLUXYS tbv de DNBs uitgevoerd en deze afkomstig van de DNBs zelf, zit hem in het feit dat de toegangsregisters (gegevens van afnamepunt, SJV, type verbruiksprofiel, leverancier...) zoals die gebruikt werden door de NV FLUXYS en de toegangsregisters gebruikt door de DNBs sterk van elkaar verschillen. In principe zou dit probleem moeten verdwijnen van zodra het allocatieproces vlotter en continu op basis van een stabiel toegangsregister verloopt. Het lijkt aangewezen dat er door beide partijen gewerkt wordt met een "bevroren toegangsregister".

Aandachtspunten mbt gasverrekening (reconciliatie)

◆ Ontwikkeling van een duidelijke reconciliatiemethodiek door de DNBs.

De methodiek van de gasverrekening wordt vastgelegd door de VREG (artikel 3.6.3 van de Meetcode). Deze methodiek dient eveneens te worden goedgekeurd door de CWaPE (artikel 167 van het Technisch Reglement CWaPE). De VREG heeft de principes, zoals uiteengezet in het document AREV 2.02b (voor gas) goedgekeurd medio 2003. Dit document, dat sindsdien niet geëvolueerd is, dient echter nog substantieel te worden uitgewerkt om operationeel te worden. Een werkgroep van UMIX buigt zich daar sinds februari 2005 over, na bijna een jaar "stilstand" in 2004.

◆ Ontkoppelen van de ontwikkeling van het reconciliatieproces aardgas en elektriciteit.

Voor wat betreft aardgas blijkt uit de contacten met de marktpartijen dat de ontwikkeling van het reconciliatieproces voor aardgas vertraging oploopt door de koppeling aan de ontwikkeling van het reconciliatieproces elektriciteit. Het verdient

daarom aanbeveling om de opportuniteit van gesplitste werkgroepen aardgas enerzijds en elektriciteit anderzijds te onderzoeken.

◆ Afspraken over de reconciliatieprijs

De onzekerheid i.v.m. verrekeningsproces heeft negatieve effecten voor de betrokken leveranciers op het distributienet, die geconfronteerd worden met een significant financieel risico.

Door de marktspelers moeten er in overleg met de betrokken regulatoren dringend afspraken worden gemaakt over de methodiek waarmee de reconciliatieprijs zal worden vastgelegd.

◆ Uitvoering van de reconciliatie.

De reconciliatieberekening wordt bij voorkeur voor alle DNBs aan één partij toevertrouwd. De partij die de reconciliatieberekening zal uitvoeren dient dringend te worden geïdentificeerd.

Besluit

De regulatoren zullen, in overleg met elkaar en met de betrokken partijen, de nodige acties ondernemen die binnen hun bevoegdheden vallen, om de opgesomde problemen met spoed op te lossen.

Daartoe worden de partijen opgeroepen zich aan hun wettelijke verplichtingen te houden. Dit impliceert dat:

- de DNBs zo vlug mogelijk over dienen te gaan tot de aanstelling van een lead-DNB voor wat betreft de netoverschrijdende GOSsen;
- de vervoersonderneming en de DNBs dringend werk dienen te maken van een model van samenwerkingsovereenkomst;
- de vervoersonderneming en de DNBs afspraken dienen te maken ivm de vertrouwelijke behandeling van gegevens en de toegangsregisters met als doel een correcte en betrouwbare informatiedoorstroming naar de vervoersnetgebruikers (shippers);

Daarnaast vinden de regulatoren het aangewezen dat de vervoersonderneming de operationele allocatie van aardgas op basis van infeedgegevens en verbruiksprofielen start vanaf 31 oktober 2005 en roepen ze alle marktpartijen op in onderling overleg de werkzaamheden met betrekking tot het reconciliatieproces af te ronden.